

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Mundus Aspectabilis Philosophice Consideratus

Falck, Joseph

Augustae Vindelicorum, 1740

§. II. An Cæli sint solidi vel liquidi?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95848](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95848)

esse apogæos, seu à terra remotissimos, subinde perigæos, seu terræ propiores. Deinde aliqui planetæ, uti Venus & Mercurius sæpe sunt supra, sæpe infra Solem, quæ satis ostendunt, terram non esse in centro omnium horum orbium cælestium. Hoc systema occasionem dedit statuendi soliditatem cælorum, & augendi illorum numerum.

§. I.

De Numero Cælorum.

SI cuilibet planetæ suus attribuatur orbis solidus & concentricus, septem habebimus cælos planetarios: si suum quoque cælum demus stellis fixis, & aliud superius collocemus crystallinum cum primo mobili, novem aut decem vel plures cælos numerabimus cum antiquis Philosophis, qui primi de numero cælorum disputârunt. Ego verò hanc quæstionem de nomine non melius explicari posse existimo, quàm ex SS. Literis: id enim nomine cæli appellandum videtur, cui S. Scriptura tale nomen attribuit; sed tribus dat nomen cæli: ergo tres cæli admittendi sunt. Dicitur enim, quòd S. Paulus fuerit raptus in tertium cælum; per tertium cælum autem SS. P.P. intelligunt Empyreum, Beatorum sedem; cum D. Paulus asserat, se ibidem percepisse, quæ nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit. Supra hoc cælum agnoscimus nullum: ergo cum sit tertium duo alii inferiores admittendi sunt.

Quales illi? rursum consulamus Scripturam; in uno loco dicitur: Stellæ cæli, in alio: Volucres cæli: ergo hic duos alios habemus cælos, nempe cælum æthereum, in quo volvuntur sidera, & cælum æreum, quo nomine intelligitur tota atmosphæra terræ, quæ ad aliquot milliaria extenditur, ac variis vaporibus & exhalationibus impletur; cum enim volucres altiùs non assurgant, & tamen volucres cæli nuncupentur, hæc terræ atmosphæra cælum dici potest, præsertim cum literæ tam sacræ quàm profanæ dicant cælum plueri, tonare, in eo videri nubes, fulgura, iridem &c. Hinc fluxere illi versus: *Nocte rubens cælum cras indicat esse serenum; mane rubente polo sol dicit surgere nolo.* Hic autem color rubeus, nubes, iris fiunt in terræ atmosphæra: ergo hæc dicenda est primum Cælum, nempe æreum. Secundum Cælum erit æthereum, in quo volvuntur sidera, cum Script. rursus dicat: *Fiant luminaria in firmamento cæli, & dividant diem ac noctem; Benedicite stellæ cæli Domino: suspice cælum, numera stellas.* His accedit sensus communis omnium populorum. Tertium erit Empyreum, quod solum nobis sufficiet.

§. II.

An Cæli sint solidi vel liquidi?

Quæstionem hanc non agitamus de Cælo Empyreo, quod est nobis invisibile, & probabilissimè magna ex parte solidum, cum sit Patria, & stabilis Beatorum sedes. Quæstio igitur est de cælo sidereo, qua in re multi Peripatetici post Aristotelem voluerunt cælos esse instar crystalli solidos, & stellas iis veluti gemmas annulo insertas unà cum cælorum orbe circumvolvi: alii hoc concedunt de cælo stellifero, non autem de planetario: alii denique omnia volunt fluida, nihil solidi.

Dicen-

Dicendum videtur, cælum fidereum tam planetarium quàm stelliferum esse fluidum, si extimam superficiem excipias, quàm putamus solidam, & dici potest vel primum mobile, vel superficies firmamenti. Ita P. de Chales. Prob. prima pars, quæ hoc tempore vix negatur. Si enim Cælum planetiferum esset solidum, vix aut omnino explicari non possent planetarum motus & alia phænomena cælestia; nam imprimis planetæ nunc moventur in loco altiori, nunc depresso: quidam dum moventur circa terram, simul gyantur circa solem: alii uti Jupiter & Saturnus suos habent affectas circa se motos: uno verbo intricatissimi sunt planetarum motus, qui in cælo solido sine penetratione fieri non posse videntur. Accedit, quòd sæpius in cælo oriantur cometae, qui præter motum diurnum, alium habent à polo ad polum longè supra lunam, atque etiam fursum & deorsum, cum sint nunc propiores, nunc remotiores, quæ sicut & alia plura phænomena cælestia cum cælorum soliditate videntur stare non posse.

Altera quoque pars nunc communior est, quàm illa sententia, quæ dicit stellas esse firmamento, veluti clavos tabulato, affixas. 1. Quia stellæ fixæ præter motum diurnum ab ortu in occasum, etiam habent motum proprium valde lentum circa polos eclipticæ, quò fit, ut successu temporis quædam stellæ accedant, aliæ à polis mundi recedant, adeoque modò majores, modò minores describant circulos diurnos, quod difficiliter explicaretur, nisi moverentur in fluido. Prob. 2. ex stellis novis variè motis, & distantiam à terra mutantibus. 3. Ex stellarum luce, quæ per cælum solidos variè refringeretur, quod tamen non advertitur. 4. Qui acælorum fluiditas aptior est ad transmittendos siderum influxus: ex quibus omnibus credibile est astra omnia moveri in materia ætherea subtilissima.

Pars 3. conciliare videtur sententias oppositas, dum textus pro soliditate cælorum per illam superficiem solidam explicat. Sic legitur, Deum extendere cælum sicut pellem, expandere cælum sicut tabernaculum, Christum in sua Ascensione penetrasse cælum, quæ omnia aliquid solidi indicant, & denotant dari superiùs aliquod veluti operimentum solidum: & certè conveniens erat, ut tota hæc materia liquida quodam quasi involucro solido concluderetur, quod reliquis omnibus in cælo motum communicaret.

Existimârunt hic aliqui, cælum suo motu harmoniam efficere; sed hæc opinio supponit soliditatem cælorum, nec ulla ratione solida aut experimento nititur; sique Patres aliqui videantur harmoniam in cælis agnoscere, id intelligendum est tropicè, ratione ordinis & proportionis, quam in admirabili suo motu servant corpora cælestia: Neque etiam apparet, quem in finem hæc cælestis harmonia fieret, cum à nemine audiat.

S. III.

An Cæli sint corruptibiles & Compositi?

Aristoteles contra Platonem judicavit cælum esse incorruptibiles, duplici nixus fundamento falso, quia nempe credebat esse improductos & ingenitos, & simul Deorum aut Beatorum sedes; quanquam P. Rapin in suo parallelo inter utrumque hunc Philosophum, Aristotelem paulò aliter interpretetur. Aliud nos docet Script. quæ in ep. 2. S. Petri dicit cap. 3. Cælum esse reservatos